

Inż. Tadeusz Frątczak

Pełnomocnik Zarządu ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością, Środowiskiem, BHP i Ochroną Informacji

Zintegrowany system zarządzania jakością, środowiskiem i BHP w BOT Elektrowni Bełchatów SA

W krajach członkowskich Unii Europejskiej od wielu lat firmy stosują jako standard swojego działania normy precyzujące zarządzanie jakością, środowiskiem czy bezpieczeństwem pracy. Współpraca i integracja gospodarcza Polski z Unią Europejską oraz wprowadzenie w naszym kraju gospodarki rynkowej, spowodowały, że przed *Elektrownią Bełchatów* stanęły nowe zadania. Szczególного znaczenia nabrąją troska o budowę wiarygodności elektrowni w otoczeniu i oczach kontrahentów.

Elektrownia Bełchatów jest największą w Polsce i Europie elektrownią opalaną węglem brunatnym. Jej moc zainstalowana wynosi 4440 MW, co stanowi 19% w krajowym rynku energii. Czas wykorzystania mocy zainstalowanej przekracza 6400 godzin w roku i jest najwyższy spośród wszystkich elektrowni blokowych w kraju.

Wprowadzanie do praktyki i procedur działania elektrowni, poszczególnych systemów opartych na normach ISO, wiąże się z jednym z celów naszej strategii odpowiadającej umiejętnemu znajdowaniu się na coraz bardziej konkurencyjnym rynku energii, realizowaniu działań na rzecz środowiska naturalnego i poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy naszych pracowników.

Po przeprowadzeniu rozeznania potrzeb i możliwości doskonalenia zarządzania oraz funkcjonowania systemów zarządzania na rynku krajowym, Zarząd Elektrowni zdecydował w maju 2000 roku o podjęciu działań w zakresie budowy Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością, Środowiskiem i BHP na podstawie norm ISO serii 9000, ISO serii 14000 oraz PN-N serii 18000.

Przyjęto założenie, że wdrożenie rozpocznie się od systemu, którego odpowiedniość i skuteczność będzie największa. Pozwoliło to podzielić wdrożenie na dwa etapy.

Etap I – Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Środowiskiem i BHP w roku 2001,

Etap II – Wdrożenie systemu zarządzania jakością i integracja z funkcjonującym już systemem. Docelowo powstaje więc Zintegrowany System Zarządzania Jakością, Środowiskiem i BHP (w skrócie ZSZ ISO) na przełomie roku 2002/2003.

Zarząd elektrowni zdecydował, że wdrożone i funkcjonujące systemy będą certyfikowane przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC).

Audit certyfikujący ZSZ ISO przeprowadzono w dniach 14–17 stycznia 2003 roku i zakończył się oceną pozytywną. W dniu 7 maja br. nastąpiło uroczyste wręczenie certyfikatów PCBC

i IQNetu o numerze JBS/43/1/2003, potwierdzających wdrożenie i funkcjonowanie w *Elektrowni Bełchatów SA* Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością, Środowiskiem i BHP spełniającego wymagania norm PN-EN ISO 9001:2001, PN-EN ISO 14001:1998, PN-N 18001:1999, w zakresie:

- wytwarzania oraz sprzedaży energii elektrycznej i ciepła oraz usług remontowych, telekomunikacyjnych i zaopatrzeniowych,
- działania na rzecz ochrony środowiska, poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracowników.

System Zarządzania Jakością

W celu sprostania rosnącym wymaganiom, wynikającym z konieczności dostosowania się do twardych reguł rynku, a w szczególności warunków wzmożonej konkurencji wprowadzono w *Elektrowni* sposób zarządzania skierowany na jakość wyrobów, procesów i efektów działań.

Takie podejście do zarządzania uzyskano poprzez wdrożenie, utrzymanie i doskonalenie Systemu Zarządzania Jakością, zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001. Podjęcie tego wyzwania jest równoznaczne ze zobowiązaniem do przestrzegania wymagań określonych w normie, które osiągnięto między innymi poprzez:

- ukierunkowanie przedsiębiorstwa na wymagania klientów,
- zapobieganie błędom,
- przejrzyste struktury i odpowiedzialności,
- udokumentowanie procesów,
- stałe doskonalenie.

Wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością wymagało procesowego podejścia do wszystkiego, co realizowane jest w przedsiębiorstwie. Proces to nie tylko produkcja energii elektrycznej czy ciepła lub zapewnienie usług, ale również szkolenie, komunikacja wewnętrzna, nadzorowanie dokumentacji i danych, monitorowanie, sprzedaż, itp.

Podstawowymi elementami podejścia procesowego są procesy zarządzania, rozumiane jako zależne od siebie działania przenikające granice pomiędzy jednostkami organizacyjnymi oraz procesy główne, w efekcie których powstaje wyrób lub usługa związana bezpośrednio lub pośrednio z działalnością elektrowni i tworząca wartość dodaną.

W 2002 roku System Zarządzania Jakością został również certyfikowany przez Urząd Dozoru Technicznego (UDT), w zakresie wytwarzania elementów, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych.

Spełnienie wymagań normy ISO 9001:2000, opartej na podejściu procesowym zapewnia, że klient, który ma określone wymagania otrzyma zawsze to, czego oczekuje. Właśnie to jest jednym z celów strategii *Elektrowni Bełchatów*.

System Zarządzania Środowiskowego

W trosce o środowisko naturalne *Elektrownia Bełchatów* podejmuje wiele działań. Jednym z nich było wdrożenie Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ). Funkcjonowanie tego systemu w przedsiębiorstwie ma na celu usystematyzowanie działań na rzecz środowiska naturalnego, tj. dążenia do zmniejszenia wpływu procesu produkcyjnego na otoczenie oraz zapobieganie wszelkim zanieczyszczeniom. SZŚ jest narzędziem zdecydowanie ułatwiającym te zadania.

W *Elektrowni Bełchatów* system ten oparty jest na wymaganiach normy PN-EN-ISO 14001. Zobowiązuje to do stałej identyfikacji naszych aspektów środowiskowych, tj. ustalania na bieżąco wpływów firmy na wszystkie elementy środowiska oraz ciągłych działań w celu ich minimalizacji. A więc ograniczamy swój wpływ na otoczenie poprzez zmniejszenie: emisji do powietrza pyłów, gazów (przede wszystkim SO₂ i NO_x), zrzutów ścieków, zanieczyszczenia gruntu, wytwarzania różnego rodzaju odpadów oraz zmniejszenie wykorzystania zasobów naturalnych.

Istotnym wymaganiem systemu środowiskowego, realizowanym także w *Elektrowni*, jest ciągłe doskonalenie zaplanowanych i wykonywanych działań. Zapewnia to stałą poprawę w zakresie ochrony środowiska i wnoszenie tylko opłat za korzystanie ze środowiska (bez kar).

System zarządzania BHP

Nowoczesne zarządzanie BHP wymaga również systemowego podejścia, które polega m.in. na określeniu zagrożeń i ustaleniu ryzyka zawodowego. Z tych ustaleń wynikają nasze cele szczegółowe, realizowane przez ustalone zadania. Zadania ujęte są w rocznym „Planie poprawy warunków BHP”. Po ich realizacji, sprawdzamy otrzymane rezultaty, porównujemy z oczekiwaniami. Od wyniku porównania zależy podjęcie działań korygujących lub zapobiegawczych.

Do podstawowych zadań wdrożonego w *Elektrowni* systemu zarządzania BHP należy:

- ◆ określenie wymagań obowiązujących przepisów prawnych i ustalenie wynikających z nich działań,
- ◆ identyfikowanie zagrożeń oraz analiza i ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, a także w skali całego przedsiębiorstwa,
- ◆ analiza przyczyn wypadków przy pracy, zdarzeń prawie wypadkowych i chorób zawodowych,

- ◆ ustalenie celów i priorytetów działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz planowanie zadań ukierunkowanych na ich osiągnięcie,
- ◆ ciągłe monitorowanie warunków pracy poprzez wprowadzenie procedur okresowej oceny i dokumentowania zagrożeń na stanowiskach pracy,
- ◆ systematyczne przeprowadzanie auditów i przeglądów okresowych systemu zarządzania oraz realizowanie wynikających z nich działań korygujących i/lub zapobiegawczych.

System zarządzania BHP umożliwia spełnienie wymagań obowiązujących aktów prawnych i norm technicznych, szybkie reagowanie na ich zmiany oraz wykazywanie zgodności z tymi wymaganiami wobec instytucji nadzorujących i kontrolnych.

Wyższość systemowego zarządzania BHP nad stosowanymi u nas dotychczas metodami tradycyjnymi polega m.in. również na tym, że w modelu tradycyjnym motywem działania przedsiębiorstwa był strach przed karą, w modelu systemowym natomiast czynnikiem motywującym jest większa zyskowność firmy, odpowiedzialność ponoszą wszyscy pracownicy firmy.

Elektrownia Bełchatów wdrożyła system zarządzania BHP dla dobra zatrudnionych pracowników, jak również dla podniesienia rangi firmy na rynku krajowym i zagranicznym.

Podsumowanie

Certyfikowanie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością, Środowiskiem i BHP stanowi niewątpliwie wyróżnienie elektrowni i powoduje, że nasz wizerunek jako firmy spełniającej wymagania norm systemów jakości, środowiska i BHP jest bardziej pozytywny od firm, które nie udowadniają swoim klientom profesjonalizmu w tym zakresie.

W *Elektrowni Bełchatów* funkcjonują również systemy zarządzania jakością wg normy PN-EN ISO/IEC 17025, które są uzupełnieniami ZSZ ISO, w Laboratorium Badań Materiałowych certyfikowany przez Centralne Laboratorium Dozoru Technicznego oraz w Wydziale Kontroli Chemicznej i Laboratorium Pomiarowym certyfikowane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Certyfikaty potwierdzające skuteczne funkcjonowanie systemów są wiarygodnym narzędziem budowania pozytywnego wizerunku *Elektrowni* wśród klientów i swojego otoczenia.

Funkcjonowanie zintegrowanego systemu zarządzania jest formą zapewnienia otoczenia, jak również naszych klientów wewnętrznych i zewnętrznych o ciągłym doskonaleniu, czyli dostosowywaniu do zmieniających się wymagań prawnych, wymagań klientów, a także podejmowaniu dalszych działań na rzecz ochrony środowiska oraz poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników.

Zintegrowany System Zarządzania Jakością, Środowiskiem i BHP jest drogą do usprawnienia i ciągłego doskonalenia organizacji oraz utrzymania i poprawy konkurencyjności naszego przedsiębiorstwa.

